SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 17. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 15 November 1911. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 31 Årg.

Aino Ackté.

Det nyligen inträffade konserterandet af ett par utländska konstnärer ger oss anledning att till deras här införda porträtt bifoga några biografiska erinringar och omnämnande af förutvarande uppträdande i vår hufvudstad.

Aino Ackté, den berömda finska sångerskan, är bekant här såväl genom gästspel på Operan, som genom uppträdande på konsertestraden i Musikaliska akademien, där hon senast konserterade i början af oktober 1908. Det var på kgl. teatern hon först lät höra sig i Stockholm, då hon fr. 16:e till 24:e oktober 1903 där uppträdde först som Margareta i »Faust», sedan som Elisabeth i »Tannhäuser» och vidare som Julia i Gounods opera och Elsa i »Lohengrin». D. 20 november 1908 gästade hon här åter som Salome och några dagar därefter som Tosca. Efter ett, som det säges, framgångsrikt konserterande i London, har hon på hemresa till Helsingfors gifvit en konsert i Musikaliska akademien.

Signe Rappe
(Elsa i »Lohengrin»)

Aino Ackté har utgått från ett i musikaliskt hänseende särdeles framstående hem i Helsingfors. Hennes far, som afled för tolf år sedan, var sångare, operadirigent, kantor och föreståndare för en af honom bildad klockare- och organistskola, hvars ledning sedan öfvertogs af hans maka Emmy Ackté, född Strömer, en utmärkt sångerska, som studerat sångkonst i Paris och i Helsingfors uppträdt i flera operapartier. År 1875 gifte hon sig med kapellmästaren N. L. Ackté och har som sånglärarinna gjort sig förtjänstigt känd. Vi kunna nämna att hon äfven ett år, från 1870 var elev af vår utmärkta operasångerska fru Fredrika Stenhammar och en gång uppträdt

Aino Ackté

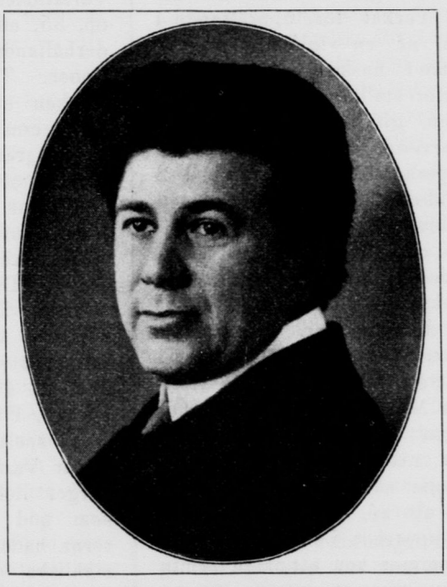

Severin Eisenberger

på svensk operascen, nämligen i Göteborg 1877, då hon jämte Signe Hebbe, Fritz Arlberg och Leonard Labatt gästade i »Trubaduren».

Aino Ackté föddes i Helsingfors d. 23 april 1876 och erhöll sin första sångundervisning af modern. Vid 18 års ålder deltog hon med henne i en konsertturné genom de flesta finska städer. Om hösten 1894 reste Aino Ackté, åtföljd af sin mor, till Paris och efter ett par veckors sångstudier för Edmond Duvernoy blef hon intagen på konservatoriet därstädes och erhöll 1897 första priset i operaklassen. Med detta pris följde två års engagement vid Stora Operan, ehuru att börja med på anspråkslösa villkor. Efter att i okt. 1897 ha debuterat som *Margareta* i »Faust» erbjöds henne engagement på tre år med betydligt större lön. Genom sin vackra stämma och stora sångkonst samt för scenen särdeles anslående figur och utseende vann hon stor framgång och gjorde samma år stor lycka som *Julia* i Gounods opera och om våren 1899 som *Elisabeth* i »Tannhäuser». På hösten 1902 kreerade hon *Nedda* i »Pajazzo», som då hade premiär på Stora Operan och hade vid denna tid af ministern för de sköna konsterna utnämnts till »Officier d'académie». Utom nämnda operapartier utförde hon på Stora Operan *Elsa* i »Lohengrin», *Hermine* i »Cloche du Rhin» af S. Rousseau. *Benjamin* i Méhuls »Josef», *Thisbé* i »Orsola» af bröderna Hillemacher, titelrollerna i Duvernoys *Hellè* och Gluck's *Alceste* samt har utfört *Magyane* i Reyers »La statue», etc.

I början af 1901 ingick konstnärinnan äktenskap med juris dr Renvall i Helsingfors. Efter anställningen vid Paris Operan var Aino Ackté säsongen 1904—5 engagerad vid Metropolitanoperan i New-York och har sedan som gäst uppträdt på en mängd europeiska scener samt äfven verkat som konsertsångerska. Nyligen ha vi omnämt att fru Ackté verkat för upprättande i Helsingfors af en »inhemsk opera», d. v. s. med finska sångkrafter, då förut operaföreställningar i den finska hufvudstaden gifvits med biträde af utländska artister i hufvudrollerna eller af ryska operasällskap. Det var d. 2 okt., som dessa föreställningar med inhemska krafter började på Alexandersteatern, och fru Ackté medverkade själf med titelrollen i Massenets »Navarreserskan». Hon har själf utfört regien vid denna teater. Under närmaste tid instuderar hon hufvudrollen i operan »Acté» af den berömda violinisten Joan Manén, hvilken opera under säsongen skall gifvas i Helsingfors. Efter att till julen hvila ut i hemmet drager sångerskan nästa år ut på en operaturné, då hon äfven lär komma att uppträda i sistnämnda roll. Möjligen kommer hon att nästa termin gästa vår kungliga operascen.

Signe Rappe.

Med anledning af hofsångerskan fröken Signe Rappes började gästspel på Operan ha vi i dagens nummer intagit hennes porträtt såsom Elsa i »Lohengrin», hvarmed hon börjat detsamma. Gästspelet lär ock komma att omfatta »Aida» med henne i titelrollen och »Den flygande holländaren», hvari hon utför Sentas parti. Hon har förut, såsom vi veta, med mycken framgång utfört dessa roller här. Fröken Rappes gästuppträdande nu inskränker sig till dessa roller, på grund af hennes snart förestående resa till utlandet. Fröken Rappe har efter det af oss omnämda konserterandet i Stockholm och Göteborg, gifvit två konserter i Upsala och en i Strängnäs med största framgång.

Severin Eisenberger.

Ungefär vid samma tid förra året fingo vi först göra bekantskap med pianisten Eisenberger, som är bosatt i Berlin och har godt anseende i Tyskland bland yngre pianovirtuoser. Hvad hans teknik beträffar har han redan hunnit till stor fullkomlighet och hans anslag utmärker sig både för mjukhet och kraft, den senare tagen i anspråk kanske för mycket ibland, hvilket är vanligt hos nutidens pianohjältar. Hans första konsert här d. 9 nov. inleddes med Schumanns vackra sonat op. 22 G-moll, hvars sköna andantino han spelade smakfullt likasom sonaten i öfrigt med undantag af obehöflig kraftyttring någon gång. På denna följde samme tonsättares stora Fantasi op. 17 C dur, som togs mycket bravurmessigt. Härefter lät han höra Brahms' Variationer öfver ett tema af Paganini op. 35, ett rätt omfångsrikt och underhållande verk för att vara variationer. Till slut spelade han fyra stycken af Anton Rubinstein, hvars namn numera sällan möter oss på pianistprogrammen, underligt nog. De nämnda styckena tillhöra hans »Album de danses populaires des differents nations», utgörande Mazurka (Pologne), Valse (Allemagne) Russkaja i Trepak (Russie) De föregingos af en Barcarole, G moll. Den andra konserten, d. 12 nov. var ägnad åt Beethoven och programmet upptog: Sonater op 101, A-dur, op. 109, E dur samt Appasionata op. 57, F-moll. Efter de första sonaterna spelade han 4 Bagateller, Rondo G-dur Variationer op. 76. Hr Eisenberger dokumenterade sig härmed såsom god Beethoventolkare. Konserterna hade ej lockat fullt hus till Musikaliska akademien, men hr Eisenberger kunde fägna sig åt rikligt bifall, som han ock lönade med extranummer.

Severin Eisenberger är af polsk härkomst. Några närmare uppgifter om hans person och utbildning till pianist ha ej stått oss till buds.

Bayreuth-minnen

Af **Felix Mottl.**

I sammanhang med den här nyss uppförda »Nibelungringen» vilja vi intaga följande minnen från de första festspelen i Bayreuth af den i somras afl.dne berömde dirigenten Felix Mottl.

— — —

Jag var körrepetitör vid hofoperan i Wien. Under en repetition med piano i maj 1876 kom Hans Richter till mig i öfningssalen och sade: »Du måste göra dig färdig att resa till Bayreuth». Han hade strax förut fått telegram från Wagner med uppdrag att genast sända mig till festspelen. Öfverlycklig skyndade jag hem, packade mina saker och satt andra dagen på bantåget, som förde mig dit jag af hela mitt hjärta kände mig dragen, och där jag skulle erhålla intryck, som voro bestämmande för hela mitt lif. Den 22 maj, på mästarens födelsedag, kom jag till Bayreuth och kastade genast på mig festhabiten för att med klappande hjärta göra min inträdesvisit i villa »Wahnfried». Wagner var i den gladaste födelsedagsstämning och välkomnade mig på det hjärtligaste. Skämtsamt kallade han mig, som uppträdde i frack och hvit halsduk, »grefve Almaviva» och menade, att min frack snart måste utbytas mot arbetsrocken, alldenstund redan på eftermiddagen våra arbeten på teatern skulle begynna. Utom mig voro såsom musikaliska assistenter anställda Seidl, Fischer, en herr Zimmer och en ung grek vid namn Lalas. Vi bodde i det s. k. Nibelung-kansliet, ett litet hus i närheten af Wagners villa, och till oss sällade sig därjämte kapellmästaren Riemenschneider. Med Fischer blef jag snart närmare bekant, under det Seidl förhöll sig tämligen reserverad mot sina nya kolleger. Visserligen var jag blott en tjuguåring, men Anton Seidl endast sex år äldre. Redan då berömd dirigent hade han emellertid en äldre och säkrare position hos Wagner. Alla, som kände Seidl, sade emellertid, att det alltid dröjde rätt länge, innan han närmare slöt sig till någon. Snart lade han emellertid bort sin tillbakadragenhet mot mig, och vi blefvo sedan alltjämt goda vänner.

På denna första scenrepetition blefvo att börja med Rhendöttrarnas ställningar och rörelser bestämda. Den dåvarande scentekniken hade icke framskridit så långt, att den fullkomligt kunde lösa de stora svårigheter, som första bilden i »Rhenguldet» medförde. Detta skedde först flere år senare vid nyinstuderingen af »ringen» i Bayreuth. 1876 måste man hjälpa sig fram med tungrodda vågar för simningen. Vid hvar och en af de tre vågarna voro tre arbetare och en musikalisk assistent sysselsatta, hvilka, osedda af

publiken, ledde det hela. Woglindas våg förde Seidl, Wellgundas och Flosshildas jag och Fischer. Den noggrannhet och uppmärksamhet, hvarmed Wagner ledde dessa repetitioner, kan ej beskrifvas. Hvarje musikalisk fras i orkestern måste efter hans anvisning motsvara en aktion på scenen, så att genast vid första repetitionerna det blef klart för den uppmärksamme lärjungen, hvad som vid återgifvandet af Wagners sceniska verk egentligen är att iakttaga. Det som föregår på scenen är och blir hufvudsaken; genom detta betingas föredraget i den ledsagande orkestern. Påskyndandet eller fördröjandet af det musikaliska tempot är beroende däraf. Om vid uppförande af rent symfoniska verk endast och allenast det musikaliska innehållet är bestämmande, så har vid den dramatiska framställningen musiken att liksom underordna sig i högre mening dramats innehåll och understödja diktens fordringar.

Den invändningen, som man gjort, att Wagner därmed degraderat musiken till en tjänande ställning är ohållbar. Ty vi se just i de Wagnerska verken till hvilken rikedom och till hvilken hittills okänd uttrycksförmåga musiken, befruktad af poesin, kan stegras. Å andra sidan är, vid denna närmaste förbindelse mellan de båda konsterna, för diktaren möjligt att få de innersta känslor, de subtilaste stämningar bragta till uttryck, för hvilka åter det talande ordet ej räcker till. Följande exempel bland många. När Sigfrid i »Ragnarök» först beträder Gibichung-salen, hälsas han af Hagen med orden: »Hell Sigfrid, hjälte god!» Textförfattaren måste här öfverlåta åt åhörarens fantasi att utgrunda hvad som här föregår i Hagens sinne. Med hvilken säkerhet är det icke däremot möjligt att med toner uttrycka ordens mening. När i orkestern Alberichs »förbannelsemotiv» ljuder mot den inträdande Sigfrid, så skåda vi liksom redan Hagens mördande spjut höjdt, hvilket skall ända lifvet på den af förbannelsen drabbade hjälten. Ett annat exempel. Isolde, som under sommarnatten väntar sin älskade, gifver det öfverenskomna tecknet i det hon släcker facklan. Då hör man i orkestern dödsmotivets fruktansvärda maning, som redan här i den börjande kärleksscenen visar hän på dramats tragiska slut.

Sådana moments klara utarbetande och framhållande i föredraget är en af de viktigaste uppgifter för en dirigent i Wagners anda.

De fortsatta repetitionerna blefvo dag för dag allt mera lärorika och intressanta. Wagner sysselsatta sig nu hufvudsakligen med de särskilda konstnärerna beträffande framställningen. Det är mig oförgätligt huru han själf förevisade hur hvarje rörelse skulle utföras. Allt hvad han visade, var i fråga om aktion så bestämdt och karaktäristiskt, att det blef klart för en hvar som deltog i repetitionen. Särskildt ifrade han emot de så vanliga öfverflödiga rörelserna och yrkade på, att en rörelse skall endast verkställas då, när den verkligen har något att säga. Vid specialöfningarne, hvilka höllos hemma i hans sal, öfvertog jag samt Josef Rubinstein, pianoackompanjemanget. Så fick jag nöjet att af mästarens egen mun höra anvisningarne för Mimes, Alberichs och Hagens roller vid dessa intima öfningar. Naturligtvis bevistade jag alla scenrepetitionerna. Då var knappt någon fallucka öppnad utan att Wagner till maskinmästarens häpnad hoppade öfver den. Ofta nog satte han sig själf vid maskinen, som förde Alberich från spetsen af klippan i vildaste tempo ned åt djupet. Han lät också en gång föra sig omkring på simvågen. Wagners litlighet och elasticitet vid sådana tillfällen var beundransvärd. Under alla dessa repetitioner var han vid bästa lynne och visade konstnärerna den största vänlighet. En särdeles varm eftermiddag hade vi emellertid repetition på första akten i »Valkyrian». Jag hade öfvertagit att gifva tecken till dörrens uppspringande i Hagens hydda, hvarvid vårljuset strömmar in. Jag såg mästaren gå omkring på scenen, liksom om han sökte något. Jag frågade genast, om det var någonting, hvarmed jag kunde stå till tjänst, hvarpå han svarade, att han längtade efter ett glas öl. Jag sprang öfver till den gent emot teatern liggande restaurangen och vände stolt tillbaka med en sejdel. Under tiden hade det ögonblick inträdt, då dörren skulle springa upp, hvilket icke skedde, då jag ej var till hands. När jag då kom åter, dundrade mästaren emot mig med de orden: »Är ni anställd här som källarmästare? Ni hade att gifva tecknet på scenen. Drick nu själf ur ert dumma öl!»

Sådana häftiga utbrott hos honom voro ej sällsynta. Då jag en gång var bjuden till middag hos honom, uttalade jag ordet »Sieglinde» med falsk betoning af andra stafvelsen, hvilket mycket förargade honom och föranledde till ett häftigt utfall mot österrikarne, som hade förlorat allt sinne för det tyska språket. Sådana utbrott varade emellertid ej länge. Såg han, att den skyldige syntes mycket nedslagen, så kom han och klappade honom vänligt på axeln med orden: »Nå, mitt barn, så illa var det inte ment. Nu ska' vi vara goda vänner igen!»

Wagner var på det hela mycket godhjärtad och tyckte om att efter arbetet med sina konstnärer om aftonen sitta tillsammans med dem i muntert samspråk. Då berättade han oss allehanda ur sin lefnad, om kapellmästaretiden i Dresden, om den sorgliga vistelsen i Paris, och bl. a. om det uriebref han fört med sig dit af Meyerbeer. Alla hans berättelser voro af lefvande åskådlighet, och vi sutto alla ljudlöst omkring honom, lyssnande på hans ord. Det var härliga stunder, när vi under tiden för repetitionerna, innan ännu några festspelsgäster anländt, så mången afton i teaterrestaurangen fingo njuta af hans sällskap. Då gaf han prof på sin aldrig sinande humor. När vid ett sådant samkväm det blef tämligen sent, innan man tänkte på att skiljas åt, uppenbarade han sig plötsligt på restaurangens öfre galleri. Han hade en björnhud öfver axlarna, hjälm på hufvudet och ett spjut i handen samt sjöng däruppifrån nattväktarsången ur »Mästersångarne».

Så förgick repetitionstiden under allvarligt arbete och glad vederkvickelse. Det var ett konstnärslif sådant att man knappt kunde tänka sig ett mera idealiskt. Tidigt på morgonen, innan vi gingo till repetitionerna, sutto vi unga musiker i vårt Nibelung-kansli och genomgingo orkesterstämmorna till »ringen» under ledning af Seidl. Sedan hela dagen ägnats åt repetitioner på teatern, dem äfven Wagner bevistade med beundransvärd friskhet och litlighet, och hvilka efter en kort middagspaus fortsattes på eftermiddagen, fingo vi på aftonen vanligen njuta af en glad samvaro, ej sällan under stor uppsluppenhet. Wilhelmj var icke allenast den mästerlige ledaren af violinerna i orkestern utan också den förste i upptänkande och utförande af lustiga streck. —

Af andra sällskapliga tillställningar erinrar jag mig en rosenfest, som mästaren gaf i Wahnfried till ära för den utmärkta festspelsångerskan fru Materna, hvarvid en hvar af de inbjudna var förpliktigad att hylla fru Materna med en ros. Sedan gaf hon i »Sonne»-trädgården en aftonfest med förfriskningar, hvarvid stor uppsluppenhet var rådande. I hast blef en liten teaterscen anordnad, på hvilken vi improviserade produktioner af resande komedianter. Vid detta tillfälle såg man Lilli Lehmann och en balettmästare Fricke dansa en regelrätt Pas-de-Deux, hvartill musik bestods af mig på piano och kapellmästare Levi med bastrumma.

Under stilla aftnar kunde man ofta från teaterrestaurangen få höra Rhendöttrarnas sång i natten. De tre damerna Lilli och Marie Lehmann samt Lammert hade instuderat sin sångtrio i en sådan fulländning, att man väl knappast kan få höra något liknande i afseende på fullkomligt ren intonation, de subtilaste nyanser i föredraget och utmärkt ensemble.

Ett missöde inträffade, i det den utmärkte bassångaren Scaria nekat att medverka såsom Hagen i »Götterdämmerung». I hans ställe engagerades bassisten Siehr, och jag fick i uppdrag att så fort som möjligt instudera partiet med honom. Siehr gjorde det förvånande lätt, och efter 14 dagar hade han lärt sig den svåra rollen och utförde den berömligt.

Orkesterrepetitionerna voro nu i full gång, och Hans Richter åstadkom härvid det utomordentligaste, särskildt i fråga om besegrande af de svårigheter, som de hittills så godt som obekanta instrumenten tuban och bastrumpeterna medförde. Men så hade han själf ock fordom varit hornist. Under det han utvisade greppen för blåsarne, undervisade Wilhelmj stråkorkestern i fråga om stråkföring och fingersättning. Allt var sålunda i full verksamhet, så att snart de första repetitionerna med orkester och sångare kunde äga rum.

Hvilken lycka det var för oss att första gången få höra Nibelungen-ringens härliga orkesterklang, kan man lätt tänka sig. Jag erinrar mig en gång — det var under Brynhildes dödsförkunnelse i »Valkyrian»

— att jag alldeles hänförd stod på scenen och lyssnade. Intrycket af den högtidliga scenen öfvervältigade mig, så att tårarna kommo mig i ögonen. Wagner, som bemärkte det, kom fram till mig och sade leende: »Hvad är det där för sentimentalitet! Att bli rörd öfverlåta vi åt dem därute (han menade publiken); vi här uppe veta hur det är gjordt och måste hålla hufvudet högt.» — Det var öfverhufvud en egenhet hos honom att med ett skämt afbryta moment som verkade djupt gripande. Han hade väl, som alla stora stora genier, en helig skygghet för att bringa i dagen de känslor, under hvilka han i skapandets ensamma stunder diktat och drömt.

Till de sista generalrepetitionerna på »Ringen» kom konung Ludwig af Bayern till Bayreuth. Mästaren hade uppfordrat några sångare att efter repetitionen af »Rheingold» bringa konungen, som tagit in i »Eremitaget», en serenad. Jag ledde instuderandet af flera sångkvartetter, som vi förberedt för ändamålet. Under utförandet af »Rheingold» förklarade emellertid tenoren Vogl, att han kände sig så ansträngd efter att ha sjungit Loges parti, att han ej kunde deltaga i den nattliga färden till Eremitaget. Då i hast ingen fanns som ersatte honom, förklarade jag mig beredd att öfvertaga tenorstämman i kvartetten. Vi foro alltså af, blefvo mottagna af en kammarherre, som anvisade oss platser midt emot en af slottets verandor. Vi voro så placerade, att vi blefvo osynliga för kungen, men själfva kunde vi se honom. Kungen, som snart trädde ut, hörde uppmärksamt på, synbarligen belåten med våra sånger och uttalade upprepade gånger sitt hjärtliga tack. Några dagar därefter öfverlämnade Wagner på uppdrag af konungen åt en hvar af oss, som medverkat vid serenaden ett större porträtt af konungen med hans egenhändiga namnteckning. —

Nu hade de stora dagarna för första uppförandet kommit. Den rörelse, som bemäktigat sig alla sinnen var obeskriflig. Det hade ju också rest många fiender till Bayreuth dit, emot hvilka vännerna till Wagner och festspelen stodo i segervisshet och stridslust. På hvad sätt mästaren och hans verk af en ej ringa del af pressen då blef angripen, kan man ännu läsa i den lilla boken »Wagnerskymflexikon» af Tappert. Så mycket mera hänförda voro de, som förstodo Wagner och höllo hans fana högt. Dessa voro i främsta rummet hans konstnärer, hvilka fått på sin lott att här lösa uppgifter, hvilka voro af helt annan art, än som hittills ställts på dem. Det som under de svåraste omständigheter och på jämförelsevis kort tid åstadkommits af det vi då upplefde i Bayreuth, kan betecknas såsom ett underverk, som var frukten af den högsta kärlek till och entusiasm för den allra största sak. Hvar och en stod i det helas tjänst, med glädje hade de största konstnärer öfvertagit äfven de minsta roller och det gafs blott en »stjärna», det var lyckans stjärna och stolthetens, som lyste för oss alla, hvilka fingo medverka vid denna härliga konstbragd. Med förnyade uppföranden gick allt lugnare och säkrare. Då efter sista uppförandet af »Götterdämmerung» Wagner på det hjärtligaste sätt tog afsked af konstnärerna, och det blef ett allmänt farväl, visste vi alla, att vi under de förflutna Bayreuth-dagarna hade fått uppleva någonting, som blott en gång bjudes i det mänskliga lifvet, och att därmed äfven en förpliktelse var oss gifven att för all tid vara vår mästares sak trogen.

En lektion hos Liszt.

Om sitt första möte med Liszt (1883) berättar Felix Weingartner:

»Det första intrycket var ägnadt att afskräcka en nykomling. Redan på trappan hörde jag häftiga bannor. Då jag öppnade dörren, såg jag Liszt omgifven af en mängd människor stå framför pianot. Vid detta satt en blek yngling, som antagligen spelat mycket illa, ty Liszt läxade upp honom obarmhärtigt. »Tror ni, att jag är här för att tvätta edra orena kläder?» skrek han i högsta vrede och kastade noterna på flygellocket. Knappast någonsin, icke ens efter ganska dåliga prestationer, har jag senare sett Liszt så vred, som vid detta första möte. Ynglingen stal sig bort från pianot likt en pudel, som man hällt vatten öfver, och Liszt vände sig häftigt om, hvarvid hans blick tillfälligtvis råkade träffa mig; strax blef han lugn och såg frågande på mig. Jag sade mitt namn och åberopade mig på mitt bref. »Es ist gut, 's ist gut», brummade han och räckte mig handen. Jag beundrade den självbehärskning, hvarmed han så raskt dämpat sitt misshumör. Nu kunde jag betrakta honom nogare. Den magra, höga gestalt, som jag enligt hans bilder väntat se, fann jag ej mer; han hade blifvit fet, och ryggen var ganska böjd, så att han såg mindre ut, än han var. Sällsynt ljusa ögon blixtrade från ur det mäktiga hufvudet, från hvilket det långa snöhvita håret i oförminskad rikedom föll ned. Hans gång var något ostadig. Nu följde några obetydliga prestationer, hvilka Liszt manande och korrigerande afbröt. Ibland spelade han själf några takter, och det var märkvärdigt att se, med hvilken lekande lätthet han behärskade tekniska svårigheter, som för andra voro nästan oöfvervinneliga. På ett otvunget sätt valde han styckena och bestämde deras ordningsföljd; hans anmärkningar voro korta och träffande. Hjärtligt och oförbehållsamt var hans beröm öfver något verkligt betydande. Sitt klander klädde han ofta i den omskrifvande sarkasmens dräkt, men alla hörde icke nog fint för att förstå honom, och mången ansåg för beröm det, som i själfva verket var en skarp förkastelsedom. Oförmågan måste framträda mycket ofta för att göra honom otålig; men till och med i så fall kunde han ibland finna ett ord, som åtminstone skenbart förmildrade domen. En gång spelade en mycket vacker ung dam en ballad af Chopin fulkomligt dilettantmässigt. Liszt gick uppbragt af och an mumlande: »Heiliger Bimbam! Heiliger Bimbam!» Vi voro alla nyfikna på, hvad som skulle komma. Då hon slutat, gick han vänligt emot henne, lade sin hand liksom välsignande på hennes lockar, kysste henne på pannan och sade sakta: »Gift er snart, snart, kära barn — adjö!» Ändtligen blef jag kallad att spela. Jag hade med mig pianostycken, hvilka senare utkommit under titeln »Phantasiebilder». En oväntad harmonisk öfvergång i de första takterna föranledde Liszt till ett uppmuntrande »bravo», som han på ett ställe längre fram upprepade. I det tredje stycket misslyckades en passage för venstra handen. »Nicht pudeln!» afbröt han och höll upp min hand, »sådant gör man endast på — konservatoriet», och jag måste spela stället en gång till, nu med bättre lycka. Liszt var icke vänligt stämd mot konservatorierna och öste vid hvarje tillfälle ut sitt hån öfver dessa anstalter; med förkärlek utmärkte han dem med hederstiteln 'abgestandene Eierspeisen' ('unken äggröra').»

Musikpressen.

Nyligen har utkommit:

för orgel eller piano:

J. A. Hägg: *Två små Suiter* (öfver koralerna N:o 23 och 89) op. 36. Gefleborgs läns Orkesterförening tillägnade.

Dessa suiter af den bekante komponisten äro variationer öfver de nämnda koralerna, indelade i »första slaget», »andra slaget» etc. De äro, såsom man kan förstå bättre lämpade för orgeln än för pianot. Häftet är 17 sidor till omfånget och kostar 2 kronor.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

Nov. 4. Wagner: *Tannhäuser.* (Tannhäuser: hr Heinrich Knote, 1:a gästupptr.; Elisabeth, Venus: fruar Lykseth-Skogman, Bartels; Wolfram, landtgrefven: hrr Oscár, Wallgren.)
2, 12. Gounod: *Faust.*
3. Wagner: *Rhinguldet.* (Fricka, Freja, Erda: fruar Claussen, Högberg, Jahnke; Wotan, Donner, Froh, Loge: hrr Wallgren, Oscár, Stockman, Malm; Fasolt, Fafner: hrr Sjöberg, Svedelius; Alberick, Mime: hrr Herou, Nyblom; Woglinda, Wellgunda, Flosshilda: fru Bartels, frk. Larsén, fru Jahnke.)
3. Wagner: *Valkyrian.* (Sigmund: hr Knote, gäst; Sieglinde, Brynhilde, Fricka) fru Lykseth-Skogman, fru Claussen, fru Högberg; Hunding, Wotan: hrr Svedelius, Wallgren; valkyrior: Gerhilde, Ortliude, Waltraute, Schwertleite, Helmvige, Siegrune, Grimgerde, Rossweisse: frkn. Björklund, Lin-

degren, fruar Bartels, Jahnke, frk. Larsén, frkn. Linnander, Signe Sjöman.)

5. Donizetti: *Regementets dotter;* ballet: *Vårdanser.*
6. Wagner: *Siegfried.* (Segfried: hr Knote, gäst; Brynhilde, Erda, Skogsfågeln: fruar Lykseth-Skogman, Jahnke, Bartels; Vandraren, Mime, Alberik, Fafner: hrr Wallgren, Malm, Stiebel, Svedelius.)
8. Wagner: *Ragnarök.* (Segfried: hr Knote, gäst; Brynhilde, Gudruna, Valtraute: fruar Lykseth-Skogman, Högberg. Claussen; Gunther, Hagen, Alberik: hrr Oscár, Svedelius, Stiebel; Wellgunda, Woglinda, Flosshilda: fru Bartels, frk Larsén, fru Jahnke; Nornor: fru Jahnke, frk. Hörndahl, fru Högberg.)
9. Puccini: *Bohème.* (Mimi: fru Oscár; Rodolphe: hr Kirchner.)
10. Lortzing: *Tsar och timmerman.*
11. Thomas: *Mignon.*
13. Rossini: *Barberaren i Sevilla:*
15. Wagner: *Lohengrin* (Elsa: frk. Signe Rappe, gäst.)

Oscarsteatern.

Nov. 1—15. J. Gilbert: *Kyska Susanna.* ($^3/_{11}$ 50 gång.)

5. Offenbach: *Sköna Helena.* Matiné. (Helena: fru A. Norrie, gäst.)
12. *Reskamraten,* sagospel i 7 tablåer, efter H. C. Andersen af Nanna Wallensteen, musik af Julius Wibergh. — (Matiné.)

Musikal. akademien.

Nov. 9, 12. Konserter af pianisten Severin Eisenberger.

7. Kammarmusikföreningens 3:e konsert. 1. César Franck: Pianotrio, n:o 1, Fiss-moll; 2. Claude Debussy: Stråkkvartett n:o 1, G-moll, op. 10; 3. Rob. Schumann: Pianokvartett, Ess-dur, op. 47.
10. Konsert af violinisten Carl Nordberger. Biträdande: miss Essie Case (sång), frk. Aurora Molander (piano).
12 Svenska Musikerförbundets 1:a Symfoni-matiné. 1. Berwald: Symphonie sérieuse; 2. A. Hallén: Rhapsodi n:o 1; 3. A. Söderman: Inledning till »Marsk Stigs döttrar»; 4. Alfvén: Midsommarsvaka.
13. Konsert af fru Aino Ackté. Ackompanjatris: frk. Märtha Ohlson.
14. Konsert af violinsten Gösta Björk. Biträdande: Hofkapellet.

Gustaf Vasa-kyrkan

Nov. 12. Nya Filharmoniska sällskapet 1:a säsongkonsert. Biträdande: fru Hesse-Lilienberg, löjtn. E. Elfgren. hrr Ax. Runnquist, dir. Otto Olsson. Dirigent: hofkapellm. A. Järnefelt.

Operans märkvärdigaste tilldragelse under början af denna månad har varit gästspelet af den tyske kammarsångaren Heinrich Knote från München, hvilket började i »Tannhäuser» och fortsattes i »Valkyrian», »Siegfried» samt »Ragnarök». Det var naturligtvis för framförandet af de tre sistnämnda »Ring»-dramerna han blef engagerad, hvarigenom deras uppförande möjliggjordes, då vi själfva sakna en därtill behöflig hjältetenor. Då ett gästspel med en så berömd sångare, som hr Knote, blef ganska dyrt, kräfde det naturligtvis betydligt förhöjda biljettpris. Det oaktadt var teatern utsåld under hans uppträdande. Om nu publiken verkligen hade reda på den främmande gästens storhet eller det var »Ringen» i och för sig som i första rummet »drog», låta vi vara osagdt. Hr Knote visade sig emellertid fullt motsvara det stora rykte han besitter som Wagner sångare, och detta icke, såsom ofta nog med tyska Wagnersångare, på grund af en väldig stämma som hufvudsak, utan genom sin ovanligt vackra röst, sitt sannt konstnärliga och behärskade föredrag och sin fängslande dramatiska framställning af Siegmund och Siegfried i de båda sista »Ring» dramerna. Publiken visade också sin hänförelse genom intensivt bifall och inropningar. Efter sista uppträdandet fick den firade gästen mottaga ett par lagerkransar af operastyrelsen och operaartisterna jämte blomsterhyllning. Friherrinnan Lykseth Skogman stod honom värdigt vid sidan som Sieglinde och Brynhilde i »Ragnarök», om ej fullt disponerad på grund af hälsoskäl. Fru Claussen var, som vanligt, ypperlig såsom Fricka i »Rhenguldet», Brynhilde i »Valkyrian» och Valtraute i »Ragnarök». Fru Högberg var en mindre imponerande Fricka i »Valkyrian», men utförde vokalt ganska tillfredställande denna roll likasom Gudruna i »Ragnarök». Wotan har, som man vet, en i allo lyckad representant i hr Wallgren. Hr Oscár var äfven en lyckad Gunther liksom hr Svedelius i de för hans röst väl passande roller som Hunding, Hagen och Fafner. I Siegfried utmärkte sig hr Malm med Mimes svåra parti. Härmed ha vi nämnt de förnämsta rollerna och deras innehafvare i »Ring» dramerna, som under hr Järnefelts ledning fingo ett för öfrigt värdigt utförande. Vi torde ock böra nämna att i »Tannhäuser», med hvars mästerlig utförda titelroll hr Knote genast eröfrade publiken, friherrinnan Skogman, som förut, återgaf Elisabeth. Venus utfördes nu för första gången af fru Bartels, som förr haft en för gudinnan lämpligare representant i fru Lizell. Fröken Signe Rappes gästspel, som börjar vid utgifvandet af detta nummer, få vi i ett följande omnämna. Från Kgl. teatern för öfrigt intet nytt utom den ofvannämnda baletten. — Oscarsteatern fortsätter ännu med »Kyska Susanna» och har haft fru Norrie gästande som »Sköna Helena» på matinéer samt därefter å en sådan framfört ett nytt sagospel, som vi ännu icke gjort bekantskap med.

Konsertrevy. Den utlofvade redogörelsen för programmen till i förra numret omnämnda och recenserade konserter följer här, och börja vi då med de af »Société des instruments anciens», hvars personal utgjordes af Mme Regina Patorni (Clavecin); hrr Maurice Hewitt (Quinton), Henri Casadesu (Viole d'amour), Marcel Casadesu (Viole de gambe), Maurice Devilliers (Basse de viole). Sällskapet, som är från Paris, har bildats och grundats af Henri Casadesu. Första konserten här, alla i Musikaliska akademien, hvars estrad var afdelad framtill med en skärm såsom vid kammarmusikföreningens konserter, egde rum den 17 okt. då programmet upptog: Bruni (1759—1823): Deuxième symphonie (4 violer och clavecin); Rameau (1683—1764): Rondo, Gigue (för clavecin); Nioley (1784?) Quatuor (final, för violkvartett); Lorentziti (1740—1794): Suite en quatre Parties (f. viole d'amour); Monteclair (1666—1736): Les Plaisirs champêtres (5 nummer f. violkvartett och clavecin). Andra konserten, d. 19 okt. hade till program: Haydn (1732—1809): Sinfonia (f. violkvartett och clavecin); Galéazzi (1758—1819): Suite pour viole de gambe; Ph. Em. Bach (1714—1788): Concerto pour les violes (kvartett); Niccolini (1762—1842): Fantaisie pour viole d'amour; A. C. Destouches (1672—1749): Fête galante (5 nummer: La Rencontre, La Poursuite, La Gavotte du bouquet, Le Menuet des amours, Tambourin du triomphe, för violkvartett och clavecin). Tredje konserten var en matiné, söndagen d. 22 (icke 29, som genom tryckfel uppgafs i förra numret). Vid denna konsert utfördes: A. C. Destouches: Le Pays du Tendre (f. violkvartett o. clavecin); Bruni: Concerto pour Quinton: Martini (1706—1784): Gavotte; Desmarets (1662—1741): Fleuve (båda för clavecin); Benincori (1779—1821): Quatuor; Asiole (1769—1832): Concert A dur pour viole d'amour; Monteclair: Ballet divertissement (Entrée, Air tendre, Tambourin, Carillon, Farandole) för violkvartett och clavecin, hvilket sistnämnda instrument var från Pleyels berömda pianofabrik i Paris.

Hofsångaren John Forsell, som d. 23 och 25 okt. konserterade i Musikaliska akademiens sal — naturligtvis fylld till sista plats — hade på den första af dessa ett internationellt program, upptagande af Beethoven: »An die ferne Geliebte»; Fr. Schubert: »An Sylvia». »Liebesbotschaft», »Ungeduld»: R. Schumann: »Der Nussbaum»; Ad. Jensen: »Waldgespräch», »Frühlingsnacht»; Martini: »Plaisir d'amour»; Delibes: »Serenade à Ninon»; Gounod: »Chanson de printemps»; Sibelius: »Svarta rosor»; J. Svendsen: »Længsel»; E. Alnæs: »Sidste Reis» (Sømandsvise); E. Sjögren: Sechs Lieder aus »Tannhäuser». — Hans Andra konserts program upptog kompositioner af nu lefvande svenska tonsättare, börjande med Em. Sjögrens stora ballad »Der Vagt von Tenneberg», hvarpå följde mindre sånger af: N. Berg: »Bitte», »Sehnsucht nach vergessen», »Böljebyvals»; H. Alfvén: »Marias Sange» (4); W. Stenhammar: »Adagio», »Aftenstem-

ning», »Fylgia»; T. Rangström: »Mitt trollslott står i skogens bryn», »Sju rosor och sju eldar», »Semele, Semele», »Villemo, Villemo, hvi gick du?»; Peterson-Berger: »Sagan om Rosalind», »Spelemannen»; O. Morales: »Ingalill»; A. Hallén: »En blomma»; J. A. Hägg: »Lokkeleg»; Aug. Körling: »En speleman». Herr Forsell hade i fröken Martha Ohlson den bästa ackompanjatris. Om konserten yttrade vi oss för öfrigt i föregående nummer.

Kammarmusikföreningens 3:e konsert, d. 7 nov., hvars program läses här ofvan, började med Cæsar Francks här välbekanta pianotrio op. 1, alltigenom vackert melodisk och underhållande, om än somliga motiv äro väl ofta upprepade. Herr Runnquist spelade i denna violinstämman och hr Nat. Broman satt för aftonen vid flygeln, som i en trio ofta spelas så att den blir violinen öfvermäktig. Hela Kjellströmska stråkkvartetten medverkade i de följande numren: Debussys stråkkvartett och Schumanns pianokvartett. Debussys verk spelades här först af Brysselkvartetten 1906 och gjorde då som nu intryck af melodilöst virrvarr af dissonanser uti yttersatserna. Njutbarast är andantet, om än något monotont, hvarjämte scherzot med sina pizzicaton är lustigt nog, ehuru icke skänkande melodisk öronfägnad. Om Schumanns sköna pianokvartett behöfva vi ej yttra oss närmare, då den är så väl bekant. Efter Debussys andefattiga verk var det en lisa att få njuta af Schumanns klassiskt melodisköna och formfulländade pianokvartett. Kjellströmska kvartetten förtjänade väl det rika bifall, som egnades den efter de sista numren, och äfven hr Broman erhöll honom tillkommande part af bifallet.

Pianisten Eisenbergers konserter äro förut i detta nummer omnämnda. Vår unge violinist hr Nordberger konserterade här ånyo d. 10 nov. med fröken Aurora Molander som biträde vid flygeln. Programmet upptog först en sonat (n:o 4) af Händel, hvarpå följde Sibelius' violinkonsert. Han spelade vidare Beethovens violinromans, G-dur, Menuet af Debussy, Caprice viennois af Kreisler, Gavott & Menuett af Tor Aulin och ett par af honom arrangerade gamla danser: Menuett (efter Bellman) och Vals Alt-Wiener-improvisation. Herr Nordbergers talang som violinist och hans stora ton ha vi förut haft tillfälle att påpeka. Sibelius' konsert är dock så svår att man ej kan vänta sig honom ännu fullt behärska densamma. Den engelska sångerskan miss Case, som förut medverkat på en konsert här, visade i Meyerbeers stora »Dinorah»-aria en rätt vacker talang, som koloratursångerska. Åhörarne voro ej talrika men voro ej njugga på bifall. Söndagskonserterna d. 12 nov. trodde man skulle ha lockat talrikare publik än nu var fallet. Svenska Musikerförbundets Stockholmsafdelnings orkester gaf denna dag sin första matiné i Musikal. akademien inför gles publik, oaktadt det billiga entrépriset af 1 krona och ett väl valdt program, som upptog: Fr. Berwalds fängslande »Symphonie sérieuse», en vacker och fint instrumenterad Rhapsodi (n:o 1) af A. Hallén, Aug. Södermans inledning till »Marsk Stigs döttrar» af Ludv. Josephson, ett enkelt något melankoliskt orkesterstycke, samt Alfvéns färgrika och lifliga »Midsommarvaka». Hofkapellm. Järnefelt dirigerade den rätt stora orkestern, hvari flere hofkapellister medverkade. — Den samma dag på aftonen i Gustaf Vasakyrkan gifna konserten af Nya Filharmoniska sällskapet hade samma dirigent och följande program: 1. Mendelssohn: Inledningskör till oratoriet »Paulus»; 2. R. Schumann: »Der Traum», »Sommerlied» för bland. kör a capella; 3. Edw. Lassen: »Die heilige Nacht», för 3 frumtimmersröster, violinsolo och orgel (fru Hesse Lilienberg och musikälskarinnor, hr Ax. Runnquist, dir. O. Olsson); 4. Cesar Cui: »Einer blaue Hülle gleichend», »Verborgene Schönheit», för bland. kör a capella; 5. Berlioz: Herdarnes afskedssång ur oratoriet »Flykten till Egypten»; 6. Mendelssohn: »Hymn» (fru Hesse-Lilienberg); 7. Edw. Elgar: Slutkör med barytonsolo (Löjtn. E. Elfgren) ur oratoriet »Der Traum des Gerontius».

Fru Aino Ackté, den finska divan, hade på sin konsert fylld lokal och mycket distinguerad publik. Mycket bifall och hyllning med blomsterbuketter egnades sångerskan. Fru Ackté har, som man vet, en operadivas mäktiga stämma med kraftiga höjdtoner och en till fin drill skolad röst. Mellanregistret föreföll nu något beslöjadt, hvarjämte en något bred munställning i förening med en mindre vacker än lifflig mimik inverkar litet menligt för tonklangen. Hela hennes framställning hänvisar till scenen. För romanssången skulle fordras mera värme. Hon lyckades också bäst i operapartierna: Puccinis aria ur »Manon Lescaut», Massenets aria och gavotte ur »Manon» och den ohyggliga slutscenen i »Salome», mera dramatiskt rafflande än skänkande musiknjutning. Programmet upptog för öfrigt af Debussy: »Aquarelle», »Mandoline», i hans kända stil; Em. Sjögren: »Jahrlang möcht' ich»; Sinding: »Ein Weib»; Grieg: »En dröm»; E. Melartin: Morgonsång ur »Höga visan»; Sibelius: »Herzog Magnus» och R. Strauss: »Heimliche Aufforderung». Fröken Märtha Ohlson presterade ett utsökt ackompanjemang, särdeles mästerligt i »Salome»-numret, samt fick därför lifligt bifall, då hon af fru Ackté vid inropningen efter detta medfördes in på estraden. Några extra sångnummer följde på bifallet och inropningarne.

Gösta Björk är en ung violinist, elev af vårt konservatorium och sedan prof. Sevcik i Prag, som första gången konserterade här den 14 nov. med biträde af K. hofkapellet under hr Järnefelts ledning. Programmet utgjordes af 3 violinkonserter: M. Bruchs första i G moll, Paganinis i D dur och Mendelssohns. Den först- och sistnämnda mycket spelade som man vet. Hr Björk har hunnit mycket långt i färdighet, hvarjämte hans spel är rent och vårdadt. Tonen förefaller något svag, särskildt i höjden och spelet kunde ha varit mera nyanseradt i uttrycket, men första uppträdandet är vanligen nervfrestande och med tiden samt med en god violin kommer nog hans talang att göra sig mera gällande.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. På grund af sjukdom kommer antagligen friherrinnan Lykseth-Skogman icke att uppträda på scenen vidare under denna säsong.

Kammarsångaren Knote blef efter slutadt gästspel här firad med en bankett på Grand hôtel, hvari operachefen, konstnärer och framstående personer inom hufvudstaden deltogo. Hedersgästen hyllades med skålar och tal, vid hvilkas besvarande han yttrade sin tacksamhet för det vänliga mottagandet och den angenäma vistelsen i Stockholm, där han sade sig hoppas kunna gästa äfven under maj månad nästa år.

Hofsångaren John Forsell ger en tredje konsert måndagen d. 20 d:s i Musikal. akademien.

Kammarmusikföreningens 4:e konsert eger rum d. 22 nov., då programmet upptager Stråkkvartett G-dur af Fr. Schubert samt Stråksextett op. 18 af Joh. Brahms.

Musikföreningen börjar sina konserter för denna säsong d. 28 nov. med framförandet i sin helhet (för första gången) af Händels »Israël i Egypten». Vid andra konserten kommer att utföras Kantater af J. S. Bach (för första gången) och Enrico Bossis bibliska kantat »Canticum cantatorum». På tredje konserten får man för första gången här höra Wolf-Ferraris körverk »La vita nuova» (till Dantes posthuma dikt) samt Bruckners »Te deum».

Vid K. F. U. M:s musikhistoriska afton d. 8 nov. hölls föredrag af hr Olallo Morales om »Italienska operans utveckling» illustreradt med sånger af Monteverdi, Carissimi, Caldara, Cesti och Durante. Medverkande voro frk. Ebba Nyström samt hrr N. Fahlman och John Johanson.

Grefvinnan De Casa Miranda Kristina Nilsson har hedradts med konungens större guldmedalj med kunglig krona, att bäras i guldkedja om halsen.

Utmärkelse. Till »Officier d'Academie Française» har utnämnts organisten i Oscarskyrkan, musikdirektör Patrik Vretblad.

Gumælii Valda Tidningslistor är benämningen på en i sitt slag ny och speciellt för industriidkare och affärsmän intressant och nyttig liten publikation, som i dagarna utgifvits af och på begäran gratis tillhandahålles från Aktiebolaget S. Gumælii Annonsbyrå. Publikationen innehåller förutom en del beaktansvärda synpunkter rörande annonsering i allmänhet, en förteckning öfver Sveriges dagspress med tillhörande uppgifter om politisk färg och upplagor, förteckningar öfver en del specialtidningar för olika annonsändamål med upplage- och prisuppgifter, samt slutligen de egentliga »Gumælii Valda Tidningslistor», omfattande från 14—250 tidningar, och afsedda att underlätta en systematisk successiv utveckling af en firmas annonsering från en blygsam början till en hela landet täckande planmässigt organiserad propaganda.

Nya filharmoniska sällskapets styrelse har beslutat anordna en svensk musikfest under Olympiska spelen här 1912, då Svenska sångarförbundet för sina konserter den 12—14 juli låter uppföra en sångarhall som rymmer 4,000 sångare och 8,000 åhörare. Vid audiens hos konungen af sällskapets ordförande, kammarherre J. O. af Sillén, stadsingeniös F. Hultquist och kapellm. A. Järnefelt, har konungen på deras anhållan förklarat sig vilja vara festens beskyddare, helst han var ordförande för dem första musikfesten här 1897, då såsom kronprins. Endast kompositioner af sverska tonsättare skola vid musikfesten uppföras.

Franz Liszts minne firades d. 19 okt. i K. F. U. M.-lokalen på en af de »musikhistoriska aftnarna», hvarvid föredrag hölls af hr Olallo Morales, sånger utfördes af hr John Husberg och frk. Ebba Nyström, pianokonsert A dur spelades af frk. Aurora Molander och andra pianostycken af hr Nathanael Broman. Alla nummer af Liszt.

Göteborg. På nya teatern har sedan vår sista redogörelse för musiklifvet här uppförts »Tiggarstudenten», «Wienerblod» och »Carmen» med tenoren vid Stockholms operan hr Schweeback som Don José. Göteborgs symfoniorkester gaf 1 nov. en symfonikonsert, hvars program upptog: 1. Cherubini: »Anakreon»-uvertyr; 2. J. S. Bach: Konsert, F-dur, för violin, flöjt, oboe och trumpet, med hrr Molander, Muchow, Trullemanns och Jensen som solister; 3. Fr. Schubert: Symfoni, C-dur. Den 3 nov. gafs 1:a abonnemangskonserten med biträde af hr Alex. Kirchner från Kgl. teatern, hr W. Stenhammar, Filharmoniska sällskapets kör och hr Ruben Liljefors vid orgeln. Den gafs till firande af Liszt's minne med endast kompositioner af honom nämligen: En Faustuvertyr, »Les préludes», Pianokonserten A-dur samt tre sånger. Hr Aulin dirigerade. Vid Symfonikonserten den 8 nov. utfördes: Beethoven: Symfoni D-dur; Borodin: »Ein Steppenskizz»; Sinding: »Rondo infinito». Till den 14 annonseras konsert af hr John Forsell med program af operanummer.

Från våra grannland.

Helsingfors. Okt. 25—nov. 12. Från teatrarne här kunna inga musikpjeser för denna tid omförmälas. D. 14, 27 och 29 okt. konserterade »Société des instruments anciens». D. 29 okt. gaf Filharm. sällskapet en extra symfonikonsert med kompositioner af Liszt: »En Faustsymfoni» och Rhapsodie n:o 1. På Finska teatern har den bekante violinisten Bronislaw Huberman i början af november konserterat, biträdd af pianisten Spielmann. D. 6 nov. gaf Filharmoniska sällskapet sin 3:e symfonikonsert under medverkan af violinvirtuosen Jacques Thibaut. Programmet ha vi ej sett tillkännagifvas. D. 8 konserterade en sångare Jaakko Tuuri. D. 10 och 12 gafs kompositionskonserter af hr Erik Furuhjelm. Programmet upptog: Symfoni, D-dur; konsert »A modo di concerto» för piano och orkester. Medverkande voro pianisten Alfred Merowitsch samt Filharm. sällskapets orkester. Vid Musikinstitutets 2:a musikafton utfördes kvartett, D dur, af Haydn, en pianokvartett af Mozart och Chaconne för violin (hr Leo Funtek) och piano. Filharmoniska sällskapets orkesterkonserter i Societetshuset hvarje tisdag, torsdag och söndag ha fortgått som vanligt.

Kristiania. Okt. 29—nov. 10. Nationalteatern har denna tid haft dramatiska program. Centralteatern har fortfarande uppfört »Fra Diavolo» och »Potifars hustru», och d. 8 nov. egde premiären rum af »Kyska Susanna». Hofsångaren John Forsell gaf d. 31 okt. konsert i Logens stora sal med biträde af sin fru vid pianot. Konserten började med Södermanns »Kung Heimer och Aslög», hvarefter följde kompositioner af Sjögren, Rangström, Alfvén, Stenhammar, Lindblad, Körling, Lange-Müller, Grieg, Kjerulf, Sinding, Agathe Backer-Gröndahl, Sibelius. D. 7 nov. gaf han en afskedskonsert med utländskt och svensktnorskt program, som inleddes med »Pajazzo«-prologen, arior ur »Eugen Onegin» och »Barberaren i Sevilla». Den 11 gaf Musikföreningen med hr Alnæs som dirigent sin 2:a säsongkonsert under medverkan af sångerskan frk. Elisabeth Munthe-Kaas. Programmet upptog: 1. Mendelssohn: Uvertyr till »Midsommarnattsdrömmen», 2. Romanser med piano; 3. Saint-Saëns: »Prelude de deluge»; 4. Scen och aria ur »Traviata»; 5. Sinding: Symfoni n:o 1, D-moll. D. 2 nov. konserterades af norska pianisten frk. Dagmar Walle-Hansen, hvars program upptog orgelkonsert af Friedemann Bach, arrangerad af Stradal; Chopins H-mollsonat, Griegs »Holberg-Suite»; Neupert: etyd; Impromptu af Agathe Backer-Gröndahl (tillegn. konsertgifverskan) samt Strauss-Schütt: parafras öfver «Geschichte aus dem Wienerwald». D. 4 och 5 gafs »populära symfonikonserter» med hr Alfred Andersen Wingar som dirigent och som biträdande sångerska fru Else Nikilitz-Jörgensen. En Haydn-symfoni inledde programmet. Den utmärkta tyska sångerskan fru Lula Mysz-Gmeiner gaf d. 6 nov. sångafton biträdd af pianisten Edward Behm från Berlin. Hennes program upptog sånger af Schumann, Schubert, Brahms och Hugo Wolf.

Köpenhamn. Okt. 26—nov. 11. Kungl. teatern har af pjeser med musik egentligen uppfört blott en större opera, nämligen »Madame Butterfly», vidare »Elverhöj», »Der var en gang», »Pierettes slør» samt »Ungdom og galskab». Kasino har någon gång bjudit på »Grefven af Luxemburg». D. 28 okt. konserterade Ignaz Friedman. D. 30 gaf Cæciliaföreningen Bachs H-moll-messa. D. 1 nov. gafs sångafton af Lula Mysz-Gmeiner. Af Wolfgang Hansens kammarmusik-soaréer gafs en d. 3 nov., hvars program upptog: Goldmark: Pianokvintett B dur, op. 30; W. Stenhammar: Sonat op. 19, A-m. för violin och piano; N. W. Gade: Pianotrio op. 42. Vid andra Palæ-konserten medverkade pianisten frk. Anna Schytte. Programmet upptog af Mendelssohn »Skotsk symfoni», musik ur »Midsommarnattsdrömmen» och pianokonsert G moll. D. 6 konserterade den finska pianisten fru Sigrid Schneevoigt. D. 11 gaf hr John Forsell konsert med program af »skandinaviska ballader» med orkester. På programmet stodo namnen Söderman, Grieg, Horneman, N. W. Gade, Hallén, Lange-Müller, Stenhammar, Alfvén, Rangström. Konserten egde rum i Odd Fellows stora sal med hr Schnedler-Petersen som dirigent.

Stipendier för Svenska tonsättare.

Ansökning om erhållande af stipendium från det å Kungl. Musikaliska Akademiens stat uppförda reservationsanslag äfvensom angående förlängning af sådant stipendium ställes till Kungl. Maj:t och inlämnas till Akademien före nästinstundande december månads utgång.

Stipendium utgår med minst 1,000 och högst 2,000 kronor om året.

Vill sökanden använda stipendiet till utrikes studieresa, bör ansökningen innehålla uppgift å ändamålet med resan, den tid sökanden anser därtill nödig och de orter han under samma resa ämnar besöka.

Ansökningen skall vara åtföljd af:
1:o prästbetyg;
2:o utaf sökanden självständigt utförda, tydligt skrifna, tonsättningar.

I öfrigt hänvisas till Kungl. brefven den 2 februari 1894 och den 11 juni 1909, hvilka finnas tillgängliga hos akademiens sekreterare.

Stockholm den 20 oktober 1911.

Å Kungl. Musikaliska Akademiens vägnar:

KARL SILVERSTOLPE.

Karl Valentin.

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

Svensk Koralbok,

i reviderad rytmisk form. På uppdrag af Kyrkosångens Vänners centralkomité under sakkunnig medverkan utgifven af **G. T. Lundblad.**

2:a förbättrade upplagan. Inb. kr. 4: 75.

»— — Arbetet bereder tillfälle att lära känna våra koraler i deras ursprungliga härliga form och i en harmonisering, som genom att innerligt och pietetsfullt ansluta sig till melodiens och psalmens karaktär ytterligare framhäfver dessas skönhet.»

(K. G. H. i Lunds Dagblad.)

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

K. S. V:s Psalm-melodier

i urval ordnade efter psalmboken utg. af **G. T. Lundblad.** Mjukt band 50 öre. (I parti billigare.)

»Detta melodiurval afser att underlätta koralsångens öfning vid skolor och seminarier samt den *rytmiska psalmsångens införande i kyrkorna* — Tagas dessa enkla anvisningar i akt, skall den heliga sången förvisso uppenbara sin underbara makt att gripa, samla, värma och lyfta sinnen och hjärtan hos gammal och ung.»

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM.
Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentets bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** världsberömda Flyglar och Pianinos.

J. G. Malmsjö
PIANINON
FLYGLAR
Göteborg.

För Porträttsamlare!

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar, säljas billigt å tidningens expedition.

Kammakaregatan 6, 1 tr. ö. g.

OBS.! Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen

Kyrkosångens vänners samling

Koralpreludier

byggda på koralmotiv.

Utgifven af **G. T. Lundblad.**

1:a häft. 1,50, 2:dra häft. 2,—, 3:e häft. 2,—, 4:de häft. 2,— och 5:te häft. 2,—.

Ur pressen:

»Detta preludieverk, som är särskildt lämpadt till »Kyrkosångens Vänners Koralbok» och följer dess uppställning i rubrikernas bokstafsordning innehåller utom preludier af äldre och yngre utländska mästare på kyrkomusikens område, både svårare och lättare, delvis mycket korta, enkla och lätta *verkliga koralpreludier, byggda på koralmotiv,* af flera svenska kyrkomusiker såsom t. ex. *Carl Lundell, John Morén, Einar Skagerberg, And. Jobs, Herman Palm m. fl.* **Borde finnas i hvarje svensk kyrka som har orgel».** (Kyrkosången.)

Hvarje häfte för **endast 1 krona** vid rekvisition direkt från

C. W. K. GLEERUP, Lund.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 31:a årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1911 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor. I* ***landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

OBS.! Biografier och porträtt i n:o 1: Julia Claussen — Oscar Bolander — Bror Beckman; n:o 2: Ermanno Wolf-Ferrari — Brysselstråkkvartetten; n:o 3: Ignaz Friedman — C. F. Lundqvist — Franz von Vecsey; n:o 4: Johan Agrell — Wilhelmina Fundin — Joan Manén; n:o 5: Elfrida Andrée — Karl Valentin — César Thomson; n:o 6: Carl Nordberger — Otokar Sevcik; n:o 7: Alb. Lindström — Maikki Järnefelt; n:o 8: Camille Saint-Saëns; n:o 9: Wilma Neruda-Hallé † — Modest Moussorgski; n:o 10: Anna Judic — Fausta Labia — Maria Labia.

- Innehåll -

Aino Akté (med porträtt). — Signe Rappe (med porträtt som Elsa i »Lohengrin») — Severin Eisenberger (med porträtt). — Bayreuth-minnen af Felix Mottl. — En lektion hos Liszt. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten. — Från våra grannland. — Annonser.

Tryckeriaktiebolaget Skandia, Stockholm 1911.